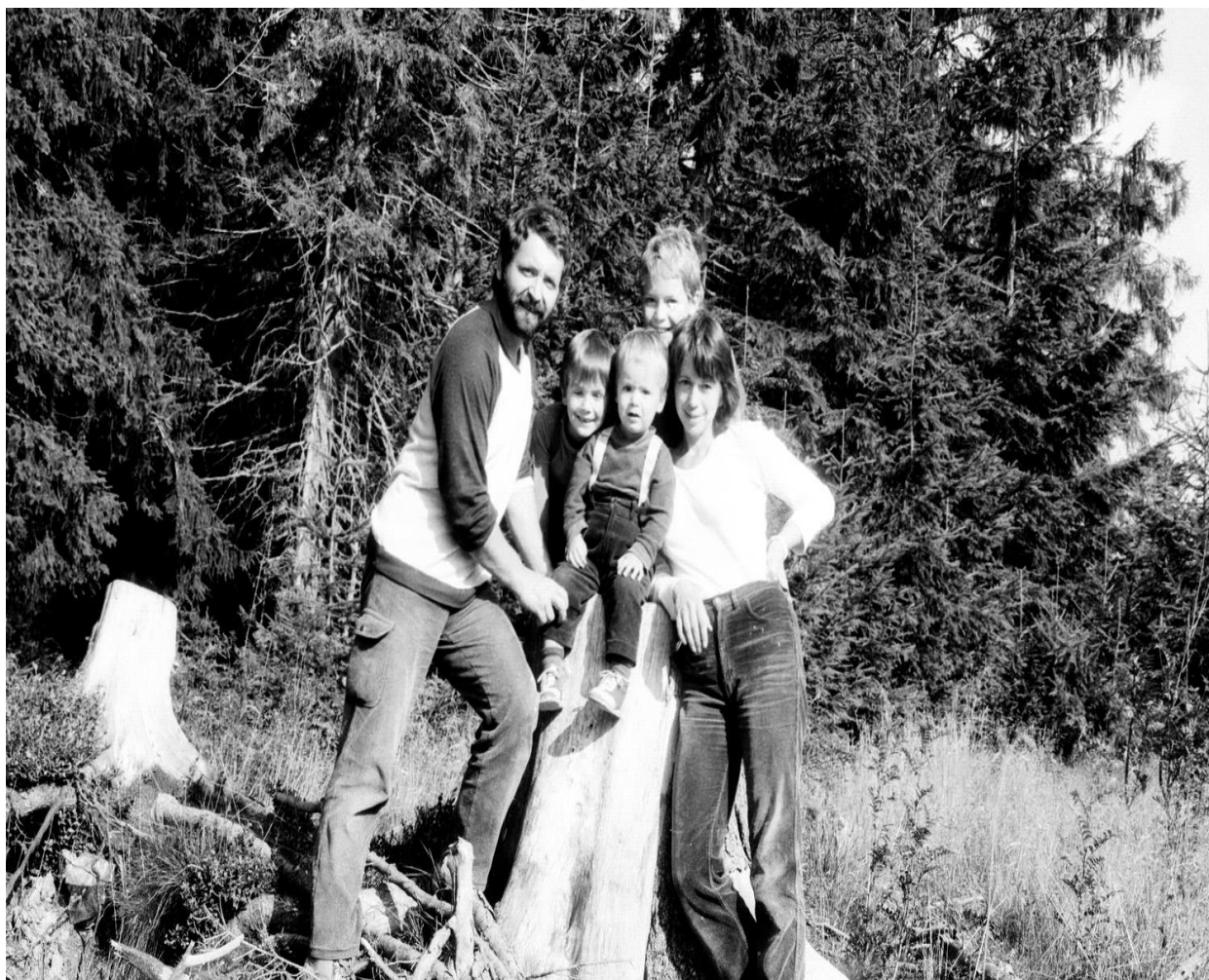


# Příběhy našich sousedů

„Největší umění jesti, spokojeně umírat.“

Ing. Milan Kolář



**Milan Kolář s manželkou Hanou a syny Matějem, Ondřejem a Vojtou na Šumavě v roce 1988**

Zpracovali: Monika Šteflová, Eliška Fialová, Eva Cinová, Klára Patkaňová, Emílie Doležalová, Věra Láníková

Pedagogický koordinátor: Mgr. Tomáš Koutný

Škola: Základní škola Jihlava, Křížová 33, příspěvková organizace

Pan Milan Kolář, středoškolský pedagog, politik a organizátor kulturních akcí, se narodil dne 28. července 1953 v Jihlavě, v rodině s německo-židovskými kořeny. Jeho dědeček Hubert Nerad, přestože byl jihlavský Němec, utekl před fašisty do Dánska a babička Anna Neradová (Bäck), čistokrevná židovka, umřela ve Starých Horách v roce 1952 za podivných okolností.

*„Děda byl Němec a vzal si židovku, ale to samozřejmě v devatenáctém století nikdo nerozlišoval. Ty národnostní problémy vyrobili nacionalisti a fašisti.“*

Jako dítě navštěvoval pan Kolář Základní školu Evžena Rošického v Jihlavě, byl přesporní, s rodinou bydleli v tehdejší „Staré Hůře.“ Dodnes vzpomíná, jak s dětmi chodil do školy kolem rybníka, místy, kde dnes stojí velké sídliště. Na Střední ekonomické škole v Jihlavě, kde zahájil studium v roce 1968 a dokončil je v roce 1972, se učil anglicky u tehdejšího pana profesora Obdržálka, na něhož jako na osobnost dodnes s úctou vzpomíná.

*„Samozřejmě ho vyhodili, protože to byl člověk, který pevně věřil, že se to jednou změní...“*

Už na střední škole začal pana Koláře zajímat společenský život, a tak si s partou kluků založili spolek „Nežeňme se.“

Milan Kolář si přál dále studovat kulturu nebo historii umění, ale tenkrát mnoho možností nebylo, a tak už kvůli možnosti zkrácení vojenské služby nastoupil v roce 1972 na Vysokou školu ekonomickou do Prahy, kterou absolvoval v roce 1977. V tomto období se nejenom seznámil se spoustou lidí a získal kontakty, které využil později, ale také prošel tuhou normalizační výukou v duchu Marxe a Engelse. Jak sám říká, nejvíce mu dalo tehdejší inspirativní kulturní podhoubí a zázemí, které tehdejší pražská scéna nabízela.

*„Vystudoval jsem ve všech možných kulturních klubech a malých divadlech. Přestože to bylo v době tuhé normalizace, tak jsem tam zažil nejkrásnější věci. Byl jsem u založení folkového sdružení Šafrán – Jarda Hutka, Vlasta Třešňák, Pepa Nos, Dáša Voňková, Vláda Merta a další, což vzniklo ve studentském klubu na Karlově náměstí v Praze.“*

V té době se začaly objevovat nové osobnosti a budoucí legendy trampu, country a folku, jako byli pozdější Brontosauři, tehdy Toronto a Jan a František Nedvědovi. Jezdilo se po festivalech. V Nerudově ulici se Milan Kolář setkal s Pražským synkopickým orchestrem, zárodkem pozdějšího souboru s názvem Ondřej Havelka a Melody Makers. S divadlem Na okraji spolupracuje dodnes. Komunisté některé koncerty zakazovali, a tak se kolikrát stalo, že se koncerty odehrály u někoho v bytě, kde posluchači seděli na topení, na zemi a stejně se bavili.

*„Jednou nám ten koncert zakázali a Pepa Nos řekl, pojd'te, půjdeme k někomu domů. Tak jsme jeli někam na Smíchov a možná u Pepy Nose doma proběhl koncert, kde po topení a po oknech sedělo dvacet nebo třicet lidí a byl to takový underground.“*

Milan Kolář dodnes vzpomíná na úžasné profesory. Jeden z nich, Václav Červenka, vyučoval turistiku, a s ním zažili jeho žáci v duchu trampingu ty nejhezčí výlety v jejich

životě. Podnikali cesty nejen jako turisté do Krkonoš nebo Tater, ale také po nejkrásnějších řekách jako vodáci.

*„Tomu panu učiteli je dnes 103 let, a ten se v 89 letech ženil. Až ve filmu, kde mluvil jako pamětník, jsem se dozvěděl, že se staral Masarykovi o koně. Je mým velkým životním vzorem.“*

V roce 1974 uspořádal pan Kolář v Jihlavě první koncert Jaroslava Hutky, tehdejšímu režimu nepohodlného umělce. Bylo to v legendárním sále Dělnického domu, kde vystupoval i slavný Gustav Mahler. Již v této době o panu Koláři vedla STB složky a začal zájem agentů státní bezpečnosti o jeho činnost.

*„Já bych ty složky nechtěl vidět, nechtěl bych vidět, jak tam na mě moji nejbližší kamarádi donášeli. Mně STB nikdy neublížila, ač mě od roku 1974 do 1989 obtěžovala a zastráovala.“*

Ještě za dob studií na vysoké škole pan Kolář s přáteli založili pod hlavičkou Socialistického svazu mládeže klub Kafemlejnek v Jihlavě, který měl sídlo v malé místnosti v Joštově ulici. Scházela se tam parta lidí, schopná podniknout cokoli. Někteří členové klubu byli zaměstnáni i v Okresním kulturním středisku, instituci, která se starala o kulturu v celém okrese. Jedním ze zakládajících členů byl i Ladislav Jirků, pozdější rektor VŠPJ. Do tohoto malého klubu byli zváni lidé, jejichž aktivity se pohybovaly někdy na hranici, někdy za hranicí snesitelnosti pro tehdejší totalitní režim. Na koncertech Wabiho Daňka, Miki Ryvolvy, nebo Ládi Fajta se nejdříve scházely desítky posluchačů.

Po ukončení vysoké školy nastoupil Milan Kolář na rok na vojnu do Tachova blízko hranic. Na toto období vzpomíná jako na ztracený rok života. Na rok, kde si s kamarády také dokázali poradit a našli si „cestičky v džungli.“ Toto podobenství o nutnosti přežít v jakékoli nebezpečné situaci a době platí zejména pro dobu totalitní, pro systém, o němž si pan Kolář do poslední chvíle nemyslel, že je změnitelný. Mezi lidmi proběhlo dost zoufalých pokusů o to, jak dát najevo svůj nesouhlas s režimem, a ne vždy to dopadlo šťastně jako v případě kamaráda pana Milana.

*„Můj kamarád šel k budově OV KSČ vedle Diodu v Jihlavě, vzal dlažební kostku a rozbil jim dveře. Přestože to bylo v noci a on ihned utekl, tak ho vypátrali a chytili. Naštěstí to bylo po revoluci, tak ho pustili, jinak by ho na dlouhou dobu zavřeli.“*

Po vojně se Milan Kolář oženil, ale rodina neměla kde bydlet. Protože vystudoval ekonomii zemědělství, musel na základě umístěnky nastoupit do zemědělského podniku JZD Zhoř u Jihlavy. Stát mu přidělil jako bydliště chalupu v Meziříčku, kde se Kolářům postupně narodili tři synové a kde se rodině dařilo velmi dobře. Až po letech se pan Milan dozvěděl, že tam byl s rodinou vlastně v exilu, a proto jim přímo v Jihlavě byt přidělit nechtěli.

Se spolkem Kafemlejnek si začal pronajímat větší sály a pořádal větší zábavy i okresní party. Tyto akce byly většinou vyprodané a trvaly celý víkend. Jezdilo tam běžně již kolem tisícovky diváků. Díky těmto aktivitám nabídli Milanu Koláři místo vedoucího Okresního klubu mládeže, což byla instituce působící po celém Jihomoravském kraji se

sídlem v Brně. Jihlava nejdříve neměla pro kulturní aktivity prostor, a tak se organizátoři domluvili s Domem kultury odborů, že jim umožní používat prostor malé scény.

*„Malá scéna je samozřejmě krásná a já jsem tam v polovině osmdesátých let dovezl neuvěřitelné kulturní věci. K neznámějším patřilo divadlo Sklep, což bylo divadlo na okraji, a také písničkáře Karla Plíhala. Bylo to hezký, ale šli po nás agenti STB, kteří byli nepříjemní, ale nikdy mi neublížili.“*

Kvůli tomu, že byli na scéně občas pořádány koncerty s protistátními motivy, díky kterým se organizátoři stali známými po celé republice, byla panu Koláři možnost pořádát akce na „malé scéně“ dále znemožněna. Nejvíce se o to zasloužil tehdejší ředitel DKO, jeden z nejzarputilejších agentů STB.

*„Byli jsme trochu to hnízdo, kde pak vznikla revoluce. Byli jsme na straně perestrojky, věřili jsme, že se systém podaří přebudovat. Na naše akce jezdil natáčet i Český rozhlas, a tak jsem byl pod drobnohledem agentů.“*

Místo malé scény DKO Milan Kolář získal pro pořádání svých akcí Besední dům na tehdejším Rudém náměstí v Jihlavě. Tento dům nejdříve přebudovala za první republiky česká menšina v Jihlavě. Po válce jej vybydleli komunisté a ve špatném stavu byl předán klubu mládeže pro kulturní účely.

*„Nakonec jsme v tomto místě prožili několik krásných sezón, vozili jsme tam úžasné kapely a skvělá divadla, asi tři nebo čtyři roky jsme tam dělali klub mládeže. Protistátní sdružení v Jihlavě se neměla kde jinde sejít, než u nás v Besedě. Proto jsme byli opět pod stálou kontrolou STB. Agenti obklíčili besedu, protistátní živly se smály v parku, nic se jim nestalo, ale já jsem měl pocit, že je hlavní zodpovědnost na mně, jako na strůjci toho všeho.“*

Pan Kolář byl nucen žít s pocitem, že je neustále sledován, kontrolován a obtěžován tajnou policií, která byla nevyzpytatelná, a kdykoli mu mohla znepříjemnit, či dokonce i zničit život. Jak sám říká, staly se různé podivné věci, na které dodnes s hrůzou vzpomíná.

*„Zazvonil telefon, zavolal mi pan doktor z nemocnice, mladej kluk, a řekl, jestli se nemůžu za deset minut sejít na autobusovém nádraží. Tam mi řekl, dej na sebe pozor, jdou po tobě. Kdo po mně jde? Nemůžu ti to říct, v nemocnici se hodně věcí dozvíš. Odešel, a od té doby jsem ho neviděl.“*

Poté se stala snad ještě podivnější událost, na níž pan Kolář rovněž nemůže zapomenout.

*„Do klubu mi zavolal nejvyšší šéf STB. Zeptal se, jestli se mnou nemůže mluvit. Odpověděl jsem, že jedu do Meziříčka za rodinou a za deset minut mi jede autobus. Odvětil mi, že mě do Meziříčka odveze autem. Zastavil před mou kanceláří, naložil mě a služebním autem mě vezl dvacet kilometrů do Meziříčka. Řekl mi, dej na sebe pozor, jdou po tobě.“*

Byla to doba, kdy státní tajná bezpečnost mohla udělat kdykoli domovní prohlídku a najít v domě usvědčující protistátní materiály, i když tam nebyly. Kdo si chtěl přečíst knihy zakázaných autorů, využíval samizdat, což byl způsob, jakým byla obcházena cenzura.

*„Kdyby chtěli, mohli u mě doma pod postelí najít samizdat Bohumila Hrabala Obsluhoval jsem anglického krále, krásnou knihu, která vypráví historii naší země a zavřít mě za šíření protistátních materiálů. Neudělali to a nezlikvidovali mě.“*

V té době už byl Milan Kolář předseda klubové rady celého Československa. Opět zažil velice zvláštní situaci, a to při pracovním pobytu v Popradu na Štrbském plese. 17. prosince 1988 jej nejvyšší šéf ÚVSSM pozval na cestu do Německa na setkání s mladými demokraty, které se mělo uskutečnit na začátku ledna roku 1989. Přes námítky pana Koláře, že nedostane vízum, které se vyřizuje několik měsíců, a že tam má strýčka, mu svazáci sehnali potřebná povolení do týdne, a jelo se do Norimberka.

*„Poprvé jsem se dostal ven. Vodili nás tam po nádherných místech a po mládežnických klubech. Přijel jsem z Německa úplně nadšený, že to tady všechno změním. Nezměnili jsme nic.“*

Během folkového festivalu Prázdniny v Telči, založeném v roce 1982, se Milanu Koláři náhle vyřešily problémy s bydlením. V létě 1989 přišla nabídka práce v pražské agentuře od nejvyšších svazáků.

*„Dostaneš třikrát větší plat a nastoupíš tam prvního listopadu 1989. V Telči na náměstí koupíme dům Besedy, kde budeš bydlet a kde bude ten klub. Vzal jsem to, protože v Jihlavě jsem neměl šanci, byl jsem ten v tom exilu...“*

Na Prázdninách v Telči často docházelo k velkým politickým problémům. Na koncerty chodila kontrola a komunistická inspekce, která psala zápisy a hlášení. Agenti stále neuvěřitelně tlačili a zastrašovali. Koncerty také nahrávali a potom rozebírali, chtěli všechny texty, scénáře a průvodní slova.

*„Jakto, že ten Vladimír Merta tam řekl minutu ticha za politické vězně?“*

Nikdy se nevědělo dopředu, jestli se naplánovaný koncert uskuteční, nebo ne. Většinu muzikantů organizátoři mohli pozvat. O tom, že ne všechno bylo negativní, však svědčí fakt, že jedna inspektorka podepsala zpěvník s protistátními písněmi, pro jehož vydání bylo třeba razítko ONV.

*„Řekla mi vydej to. Já na to, tuhle písničku tam nedáme, zavřou nás. Odvětila, když to teď nepodepíšu a ty to nevydáš, tak to nikdy nevyjde. Běž a vydej to. My jsme to vydali s protistátníma písničkama. Mělo to obrovský úspěch.“*

Nadešel jeden z nejvýznamnějších dnů české historie, 17. listopad 1989. Milan Kolář od 1. listopadu pracoval v agentuře v Praze a na Sametovou revoluci vzpomíná následovně.

*„17. listopadu v pátek jsem odjel za manželkou a třema dětma domů na vesnici. Za celý víkend jsme se doma nedozvěděli, co se v té Praze stalo. V pondělí ráno jsem jel z Meziříčka do Prahy, ani v autobuse jsem se nic nedozvěděl. V agentuře v Praze mi kamarád řekl, všeho nech, jdeme. Šli jsme na Václavák, na Národní třídu, všude stávkovali studenti i herci. Chodili jsme tam každý den až do pátku, to jsem jel zase do Jihlavy a konečně jsem byl na jihlavském náměstí.“*

Na to, co prožíval v roce 1989 pan Kolář do smrti nezapomene.

*„Po tom, co jsem prožil v osmdesátém devátém na Václaváku a na Letný už nic hezčího neprožiju. Těch sto tisíc lidí, pocity sounáležitosti a souznění mě velmi naplňují.“*

Přestože za komunistického režimu pořádal pan Kolář protistátní koncerty, po revoluci byl pro druhou vlnu politiků svazák a nepřítel, kterého potřebovali zlikvidovat. Události dostaly rychlý spád. V jeho kanceláři již mělo sídlo Občanské fórum a nepustili ho tam. V Telči za ním přišel místostarosta a nabídl mu místo v kultuře v Telči. V agentuře v Praze vydali zpěvníky Karla Kryla a Milan Kolář byl i u jeho koncertu lednu 1990 v Lucerně, kde zpěvák zpěvníky podepsal. V březnu již pan Milan nastoupil do kulturního klubu v Telči a v létě 1990 přijela na Prázdniny v Telči první starostka města Jihlavy Daniela Brodská (ve funkci od prosince 1990 do září 1991) a nabídla panu Milanovi místo v Jihlavě na radnici.

Při příležitosti výročí 555 let od přijetí Basilejských kompaktát v Jihlavě uspořádal Milan Kolář v roce 1991 velkou slavnost s balony, výstavami a koncerty, na kterou přijel pan prezident Václav Havel. Úspěch se ovšem neodpouští, a tak s příchodem nového starosty Jihlavy Františka Dohnala (ve funkci 1991 – 1998) v roce 1991 bylo další působení panu Milanovi zastaveno. Toto vedení bylo velmi pragmatické a upřednostňovalo výstavbu průmyslové infrastruktury nad kulturou. Stavělo se proti kultuře s výmluvou, že na kulturu nejsou finance.

*„Myslím si, že to bylo velmi hloupé. Jako kdyby řekli, školství budeme mít, až na to budou peníze, dříve ne.“*

Fakt, že pád komunismu nepřinesl některým lidem tak dlouho očekávanou svobodu a možnost si zařizovat svůj život podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a svobodné vůle na poli rozvolnění, prožil na vlastní kůži i Milan Kolář.

*„Já jsem zažil nejhorší perzekuci po revoluci, nesměl jsem nic. Nastoupil jsem dokonce ve škole jako učitel, za měsíc přišel pan ředitel a řekl, nezlob se, musím ti dát výpověď, nesmíš tady učit. Jsi nepřítel.“*

Na začátku devadesátých let se pan Kolář snažil o znovuzavedení Jihlavského havířského průvodu, který měl v Jihlavě tradici již od 18. století a měl připomínat někdejší hornickou slávu města, v němž se těžba stříbra zastavila až v roce 1783 za vlády Josefa II.

Historie havířského průvodu je velmi zajímavá. Dne 24. června 1799 vyšel v Jihlavě první havířský průvod, oslavující tisíc let od domnělého založení Jihlavy. Jeho iniciátorem byl Johann Heinrich Marzy. V 80. letech 19. století začala tradice upadat. Znovu ji obnovil Johannes Haupt, fotograf a historický nadšenec. Dne 24. června 1890 tak vyšel další průvod, který měl tradici až do roku 1944. Po druhé světové válce až do roku 1989 se průvody konaly sporadicky.

Průvod není tedy pouze podívaná na krásné kostýmy, ale především alegorie někdejší krásy, slávy a bohatství města. Je to také svátek všech občanů města a velký den dětí, které tím, že představují některé historické postavy, získávají ke svému městu výjimečný vztah.

Vedení města za starosty Dohnala, které zrušilo i odbor kultury, však průvod zatím nepovolilo i kvůli dosud stále vyhroceným česko-německým vztahům. Milan Kolář se syny Matějem, Ondřejem, Vojtou a s manželkou se tak zatím mohli do roku 1998 účastnit havířského průvodu pouze v německém Heidenheimu, kde měla rodina strýčka, odsunutého jihlavského Němce, který pořádal průvody.

*„Naši malí kluci tam měli šanci jít v průvodu v jejich kostýmech a pořád jsme snili o tom, že by to šlo tady v Jihlavě.“*

Rychlejší spád nabraly události až s přijetím Česko – německé deklarace o vzájemných vztazích obou dříve na smrt zneprátelených národů, kterou přijel podepsat do Prahy 21. ledna 1997 Helmut Kohl a premiér Václav Klaus. Tradici průvodů se tak znovu podařilo obnovit až v roce 1999 za starosty (od roku 2000 primátora) Vratislava Výborného (ve funkci 1998 – 2004). Občanské sdružení Jihlavský havířský průvod, jehož zakládajícím členem byl v roce 1997 Milan Kolář, spoluzaložili především Zdeněk Jaroš, Karel Klouda, Jitka Hošková, Alena Jakubíčková a Ladislav Jirků.

Kromě havířského průvodu Milan Kolář stále pořádá již od roku 1982 festival Prázdniny v Telči, kam se mu podařilo dovézt tisíce kapel, které vidělo v každém ročníku přes deset tisíc diváků. Tento festival se stal spíše takovým životním stylem se specifickou atmosférou komorního prostředí. Jinými slovy, půl roku bylo vždy na co vzpomínat, a půl roku bylo na co se těšit.

Další snahou pana Koláře o oživení jihlavské kultury se v roce 1996 stal průvod svatého Martina na bílém koni. Bílého koně Sýrii ochotně zapůjčil pro průvod bratr Václava Jehličky, který měl hřebčín s koňmi, kteří se stali hvězdami filmových studií Barrandov.

*„Od té doby přijíždí svatý Martin a chodí tisíce lidí. Tyhle věci se povedly.“*

V novém mileniu se Milan Kolář věnoval také politickému životu, stal se zastupitelem města a později náměstkem primátora. V roce 2008 získal ocenění – skleněnou medaili Kraje Vysočina. V roce 2007 se stal členem správní rady obecně prospěšné společnosti Slavonická renesanční a v letech 2003 až 2007 byl členem dozorčí rady společnosti Prádelna a čistírna Jihlava.

Ve svém volném čase rád tráví čas se svojí rodinou, plete proutěné košíky, cestuje po českých a slovenských městech a setkává se s lidmi. Stále má hodně cílů a životních úkolů, které chce zvládnout. Jeho životní motto zní *„Největší umění jesti, spokojeně umíratí.“*

## Dotazník

**„Když jste celý život pracoval v kultuře, se kterými umělci nejradši spolupracujete?“**

„Těch umělců jsou stovky, otázka je, čeho si na nich vážím nebo nevážím. Velmi jsem vzhlížel k Jarkovi Nohavicovi, vyzpíval mi z duše všechny citlivé věci, pak si jde k Putinovi pro vyznamenání a já jak ho slyším v rádiu, tak to rádio vypnu. Je trapné, jak se handrkuje s Jardou Hutkou. Já jsem nejvíce vzhlížel k Jardovi Hutkovi. Hutka nikdy nic špatného neudělal. Byl vyhnáný podobně jako Komenský do Holandska, těsně po revoluci se vrátil. Byl pro mě jako kazatel Jan Hus, národ k němu vzhlížel. Hltali jsme každé jeho slovo. Později ho národ úplně nebral, jezdil po malých klubech. Největší fanoušek mi řekl, že Jarda nás na koncertě peskoval, za lístek chtěl 800 Kč, já už na ten koncert nepůjdu. Žalmana znám čtyřicet let, a on se za tu dobu nezměnil. Nikdy nevykolejil, vždy byl skromný, pokorný, hodný, tichý, nenápadný a poctivý písničkář. On je pro mě hodnota krásného člověka.“

**„Kteří umělci nesměli pod vaším klubem vystupovat za totality?“**

„To byl těsně před pádem komunismu dlouhý seznam, který nikdo nepodepsal a nikdo se k němu nehlásil. Přesto to byl seznam lidí, které jsme nesměli pozvat do klubu. Ale i předtím v době tzv. normalizace to byl například Jiří Černý, jehož antidiskotéky jsme pravidelně pořádali pod jinou hlavičkou, kde to možné bylo. Ale na seznamu jistě figurovali: Jaromír Nohavica, Pavel Dobeš, Karel Plíhal, Vladimír Merta, bratři Justové, Jan Burian a Jiří Dědeček, Vodňanský, Skoumal, ... Přesto jsme řadu z nich občas pořádali. Nějaká cesta se vždy našla.“

**„Můžeme se Vás zeptat na životní motto?“**

„V rámci mládežnických táborů se sídlem v Rohozné jsme jezdili na kole po Vysočině, jeli jsme do Třeboně a zpět, a když jsme jeli přes Žirovnici, na hřbitově je mé životní krédo vytesané – největší umění jesti, spokojeně umírat. Není to o tom umírání, je to o tom, že musíte žít tak, abyste mohli spokojeně umřít. Mně se bude dobře umírat, mám za sebou spoustu věcí. Kdo si na smrtelné posteli řekne, já jsem tu byl úplně zbytečně, bude to těžký odchod z tohoto světa. Já ještě chci něco dokázat, mám ještě hodně úkolů.“

**„Máte nějaké sourozence?“**

„Mám o sedm let staršího bratra Karla.“

**„Jaké máte záliby a koníčky v současnosti?“**

„Chodím ještě učit. Hodně žiji v souladu s přírodou na chalupě, kde pletu z proutí košíky. Stále mě hodně zajímají společenství, tábor, kam jezdím s vnoučaty. Jsou to koncerty i kulturní akce, které mě naplňují. Málo znám města v České republice, které mám rád a které bych chtěl poznat. Máme rádi hory, tak jezdíme za kamarády do Tater.“

**„Jak moc Vás zasáhlo rozdělení Československa?“**

„Hodně bolí, je to velká rána a nesmysl. Klausovi, ani tomu druhému, co mu nemůžu přijít na jméno, to nezapomenu.“



**„Udělal Vám STB někdy domovní prohlídku?“**

*„Domovní prohlídku nikdy. Ale bál jsem se toho.“*

**„Jak vzpomínáte na návštěvu Václava Havla v Jihlavě?“**

*„Byl to samozřejmě životní zážitek. Bylo to u příležitosti oslavy 555. výročí Basilejských kompaktát, kterou jsme si v roce 1991 vymysleli jako příležitost vytvořit nějaký svátek Jihlavy a připomenout slavnou historii. Je třeba poznamenat, že to vše bylo za komunismu pečlivě utuláváno a zapomínáno, protože historie byla často příliš německá a vlastně nežádoucí. Pan prezident navštívil expozici Muzea, kde byl vystavován Gelnhausenův kodex a pak bylo slavnostní zasedání zastupitelstva, kde jsem mu odpovídal na nějaké otázky z kultury, o kterou se zajímal.“*

**„Po uspořádání této oslavy Vám vedení města zakázalo další činnost. Byl to konkrétně František Dohnal? Jak to zdůvodnil?“**

*„Byl to konkrétně František Dohnal. Byl jsem pro něj neprůchodný. On přeci nemusel nikomu nic zdůvodňovat. Byl typický autokrat. Pozval si nás jednou jako členy Jihlavského kulturního spolku, který jsme založili, a tam některým členům naznačil, že pokud já budu figurovat jako aktivní člen spolku, tak spolek nemůže počítat s podporou města. Tak jsem se na to všechno raději vykašlal a zůstal jsem na dlouhá léta zašlapán hluboko pod zem do polistopadového undergroundu.“*

**„Co Vaši rodiče a prarodiče?“**

*„Maminka se narodila v roce 1924 v Jihlavě a zemřela v roce 1995 v Jihlavě. Otec se narodil ve Studené v roce 1925 a zemřel v Jihlavě v roce 1983. Maminčina matka Anna Neradová (Bäck) se narodila v roce 1886 v Třebíči a zemřela v roce 1952 v Jihlavě. Její manžel Hubert Nerad se narodil v roce 1889 v Kamenné a zemřel v roce 1952 v Kodani. Rodiče mého otce byli Kristýna Kolářová (Čejnová) a František Kolář. Kristýna Kolářová se narodila v roce 1907 ve Studené a zemřela v roce 2002 v Jihlavě. František Kolář se narodil v roce 1901 ve Studené a zemřel v roce 1972 v Jihlavě.“*

**„Říkal jste, že máte židovské předky? Máte nějaké podrobnosti?“**

*„Chcete vědět všechno o Kyliánově vile? Vilu postavil pan Kylián, žid. Když jdete na hřbitov, tak vlevo za kostelem je krásná mramorová hrobka Familie Kylián. Tam leží paní Kyliánová a její syn. Najdete tam stejné datum úmrtí. Její syn, žid, musel narukovat do německé armády, aby zachránil maminku. Když narukoval, tak se dozvěděl, že maminka má jít do transportu. Přijel domů, maminku zastřelil a zastřelil i sebe. Je to hrůzostrašné, je to ale historie toho domu v Křížové ulici. Němci vilu zabrali, po válce přišel jeden přeživší žid, vilu si vzal, ale vzápětí mu ji vzali komunisté. Udělali tam Dům dětí a mládeže, já jsem tam učil hrát na kytaru děti. Po revoluci v rámci restituce vilu vrátili židovi, který ji prodal za mnoho milionů Milanu Dušákovi. Tak vznikla grafická škola, kam jsem chodil po revoluci udržovat zahrádku, ty habry jsem tam vysázal já.“*

*„Moje babička, židovka, pocházela z Třebíče. S dědou německé národnosti, který byl skaut, byli proti Hitlerovi. Děda se staral o kulturu celé německé menšiny v Československu.“*

*Byl to takový putující učitel po celé republice, sbíral také pověsti. Babička žila v létě v Jihlavě, praděd byl řídící učitel ve Vyskytné u Jihlavy. Děda utekl už před válkou do Dánska a zemřel v Dánsku. Babička se svojí dcerou přežili možná díky tomu, že strejda byl letcem v německé armádě, našli se po válce v Německu, protože byli odsunuti. Díky strýčkovi Seppovi Neradovi se Jihlava stala partnerským městem Heidenheimu. Je to velká věc, když se národy setkávají a pomáhají si. Je to velmi důležité kulturně, ale i hospodářsky.*

*„Nevadí, že je člověk na druhém břehu, ale musí vydržet a být spokojený s tím, co vykonal...“*

# *Největší umění jesti, spokojeně umíratí*

*Tým ze Základní školy Jihlava, Křížová 33*

*Narozen v padesátém třetím v stříbrné Jihlavě,  
do undergroundu již v sedmdesátkách ponořil se po hlavě.*

*Kulturní akce i přes tlak agentů pořádal hrdě a statečně,  
klub Kafemlejnek nezaložil vůbec zbytečně.*

*Na jeho akcích cítili se nejenom utlačovaní uvolněně a skvěle,  
úzkou stezkou v nebezpečné džungli však kráčet musel ostražitě a bděle.*

*V teple rodinného krbu prožil sedmnáctý listopad na vesnici,  
bez tuchy o pražském dění, zato šťasten se syny ve světnici.*

*K devadesátkám vzhlížel do budoucna s nadějí v srdci,  
kulturní ignoranti přinesli mu však zklamání a perzekuci.*

*Na pompézni oslavu byl Václav Havel pozván,  
záře Jihlavy však náhle zhasla,  
do podzemí náhle Medvěd burany zahánán.*

*Po letech uvolnění, ožívá jihlavské kulturní dění.*

*Lid hlavně po setmění, uchvacuje zas to jihlavské havíření.*

*Svatý Martin na bělouši v čele majestátního průvodu,  
vytváří pocit sounáležitosti i bez udání důvodu.*

*Kouzelné a romantické Prázdniny s Telčí,  
životní styl, který lidské duši svědčí.*

*Lidem radost do života přinášet je našich duší spása,  
největší člověčí vzácnost a rovněž nejčistší krása.*

